

Innhold

Kapittel 1

Innledning	13
<i>Ørnulf Seippel, Mari Kristin Sisjord og Åse Strandbu</i>	
Hva mener vi med ungdom og idrett?	15
Aktivitet	16
Historie, nasjon og politikk	23
Mål og mening	24
Sosialisering	24
Inklusjon og eksklusjon	25
Skole	26
Tema boka ikke dekker og som peker seg ut for ny forskning	27

Del 1

POLITIKK OG ORGANISERING	31
---------------------------------------	----

Kapittel 2

Tidleg organisering og institusjonalisering av ungdomsidretten i Norges Idrettsforbund, 1946-1966	33
<i>Oskar Solenes, Høgskolen i Molde</i>	
Nokre avklaringar	35
Tidleg organisering av ungdomsidretten	36
Medlemsvekst	39
Ungdommens idrettsmerke og førestillingar om allsidigheit	42
Endringar i tilrådd aktivitet for dei unge	44
Ein institusjonalisert ungdomsidrett?	47
Oppsummering	49

Kapittel 3

Ungdoms medbestemmelse i norsk idrett 52
Ragnhild Waldahl, Nordlandsforskning og Eivind Skille, Høgskolen i Hedmark
 Teori og tidligere forskning 53
 Metode 56
 Resultater 57
 Diskusjon 63
 Konklusjon 67

Kapittel 4

Ungdomsidretten som løsning på samfunnsmessige utfordringer? 70
Nils Asle Bergsgard, Høgskolen i Sørøst-Norge
 Fysisk fostring og karakterdanning av den oppvoksende generasjon 72
 Fra ungdom til voksen – å lære seg gode treningsvaner 73
 Idrett som arena for skolering i demokrati 76
 Ungdomsidretten som arena for integrasjon 77
 Ungdom som seismograf for utviklingen – de nye, egenorganiserte aktivitetene 80
 Drøfting – sentrale mål og lokal iverksetting 82
 Oppsummering – å gjøre opp regning uten vert 84

Del 2

MENINGEN MED IDRETTE 91

Kapittel 5

Sprek, vakker og kjedelig? Trening og mening blant ungdom: 1985–2013 93
Ørnulf Seippel, Norges idrettshøgskole
 Innledning 93
 Den individualiserte treningen? 94
 Data og metode 96
 Utvikling i aktivitetsnivå – type og treningsarena 97
 Motiver og mening 102
 Motiver og sosial bakgrunn 105
 Avslutning 109

Kapittel 6

En plass i jevnalderfellesskapet. Idrettens betydning i ungdomstida 113
Åse Strandbu, Norges idrettshøgskole, Kari Stefansen, NOVA og Ingrid Smette, NOVA
 Introduksjon 114
 Tidligere forskning om idrett og ungdomskultur 115
 Metode og materiale 119
 Hva er det med idrett? 121
 Gir det status å drive idrett? 125
 Avsluttende diskusjon 128

Del 3

SOSIALISERING I IDRETTE 133

Kapittel 7

Å trene ungdom: En sosiokulturell tilnærming 135
Lars Tore Ronglan, Norges Idrettshøgskole
 Hva er spesielt med å trene ungdom? 137
 Ungdomstrenerens omverden 141
 Treneren som orkestrator 143
 Idrettsgruppa som praksisfellesskap 146
 Treneren som leder av praksisfellesskapet 148
 Konklusjon 150

Kapittel 8

«De må drive med noe»: Idrettens mening i ungdomstida, fra foreldres perspektiv 154
Kari Stefansen, NOVA Ingrid Smette, NOVA og Åse Strandbu, Norges Idrettshøgskole.
 Innledning 154
 Tidligere forskning 156
 Det nye foreldreskapet 157
 Studien 159
 Aktivitetskravet 161
 Ferdigheter for framtida 164
 En aktivitet med spenninger 165
 En arena for nærhet og omsorg 167
 Avsluttende diskusjon 168
 Etterord 170

Kapittel 9

«Jentene våre er for snille»: forvandlingen fra småjenter til håndballjenter 173

Trygve B. Broch, Høgskolen i Sørøst-Norge

Den teoretiske tilnærmingen 175

Norsk ungdomshåndball som kulturelt fenomen 176

Å være snill i håndballhallen: rammene rundt idrettsutøvelsen 179

Å være snill på håndballbanen: når kampen starter 182

Avslutning 186

Del 4

INKLUSJON OG EKSKLUSJON 191

Kapittel 10

«Skulle ønske jeg kunne være med på turn, jeg!» 193

Om fattige foreldres utfordringer med å legge til rette for barnas fysiske aktivitet

Inger Marie Bakke, Høgskolen i Lillehammer, Liv Johanne Solheim, Høgskolen i Lillehammer og Jorid Hovden, NTNU

Hva er fattigdom, og hvem er de fattige? 194

Forskning om foreldrerollen i fattige familier 195

Økonomisk, kulturell og sosial kapital og deltakelse i idrett og fysisk aktivitet ... 197

Utvalg og metodisk tilnærming 198

Kjennetegn ved informantene 199

Foreldrenes dilemmaer knyttet til barnas aktiviteter og aktivitetsønsker 200

Foreldrenes tilretteleggingsstrategier 202

Mestring og verdighetsforvaltning 207

Avslutning 209

Kapittel 11

«Det er bare moro å spille her, rett og slett.» Fotball som integreringsarena 213

Hilde Lidén, Institutt for samfunnsforskning

Tidligere forskning 215

Datagrunnlag og metode 217

Når jeg spiller fotball, glemmer jeg alt. Fotball i asylmottak 218

Fotballen holder meg levende - Å være del av et lokalt fotballag 220

Spill og moral - Forhandlinger om tilhørighet 222

Avsluttende oppsummering og refleksjon 226

Kapittel 12

Frafall i ungdomsidretten – et overvurdert problem? 232
Arve Hjelseth, NTNU
 Utgangspunktet 233
 Idrettens ytre og indre rasjonalitet 236
 Frafall – et overvurdert problem? 239
 Ungdomsidrettens idealer 241
 Avslutning 244

Del 5

IDRETTE OG SKOLEN 247

Kapittel 13

De idrettsflinkes arena. Ungdoms fortellinger fra kroppsøvfaget med blikk på sosial klasse 249
Fiona Dowling, Norges idrettshøgskole
 Kroppsøvfaget og elevers sosiale klasse 250
 Teoretiske perspektiv 252
 Tre elevfortellinger fra kroppsøvfaget 254
 Alle synes kroppsøving er gøy ... eller nesten alle 260
 Kroppsøvfag: en arena for de idrettsflinke og trente 260
 Kroppsøvfag er for de inaktive! 263
 Å lære fra fortellingene: noen avsluttende kommentarer 264

Kapittel 14

Fysisk aktivitet og skoleprestasjoner 269
Ingar Mehus, NTNU
 Skoleprestasjoner 270
 Kosthold 271
 Fysisk aktivitet og skoleprestasjoner 272
 Tidligere forskning 274
 Oppsummering 275
 Fysisk aktivitet på ulike arenaer 283
 Karakterer i kroppsøving 284
 Tidsbruk utenom skoletida 285
 Livsstil og reproduksjon av sosial ulikhet i skoleprestasjoner 286

Kapittel 15

Aktiv idrettsungdom: Privilegerte elevgrupper i skolesystemet? 291
Svein Kårhus, Norges idrettshøgskole

Innledning 291

Analytisk og teoretisk rammeverk 292

Diskurser i kontekst: Studieretning for idrettsfag som skolepolitisk idé og kompromiss 294

Rekontekstualisering av idrettslinjas plass og funksjon i skolesystemet 298

Toppidrettsgymnas blir «pedagogisk alternativ» under privatskoleloven 301

Landslinjer for skiløpere 303

Landslinjeordning for idrettsaktiv ungdom i distriktspolitisk kontekst 306

Nasjonal læreplan som markedsregulerende tiltak: toppidrett blir skolefag 308

Sluttord 311

Kapittel 16

Skigymnaselever - forventninger, erfaringer og utbytte 315
Mari Kristin Sisjord, Norges idrettshøgskole og Marit Sørensen, Norges idrettshøgskole

Hva er skigymnas? 316

Tidligere forskning 317

Teoretisk rammeverk 319

Metode 320

Resultater og diskusjon 322

Avsluttende kommentar 332

Bidragstyperne 335

Stikkord 338